

Güçlendirici Eğitim Ira Shor

Değerlendirme: Nurcan Korkmaz

Güçlendirici Eğitim¹² – *Toplumsal Değişim için Eleştirel Öğretim-* (Orj. Empowering Education – Critical Teaching For Social Change-1992) kitabı Pedagoji Yayınları tarafından 2023 yılında Pınar Dinç Kurt'un çevirisiyle yayımlandı.

“Güçlendirici eğitim bulunduğumuz yerden olmamız gereken yere doğru giden bir yoldur. Şüphenin ve zamanın topraklarından geçer. Yolun bir sonu eşitsizlikten ve yanlış eğitimden uzaklaşırken diğeri bizi eleştirel öğrenme ve demokratik söylemin ön saflarına getirir. Bu yolun izlenmesi kolay değildir. Mevcut durumdan tamamıyla farklı olan herhangi bir yer yakında değildir ya da ona kolay bir şekilde ulaşılmaz. Ama eşit olmayan koşullar ve toplumsal hayattaki çürümelere yönelik bildiklerimiz ve öğretmen konuşmasının ve öğrenci yabancılaşmasının diyalog ve eleştirel sorgulamayla yer değiştirmesi ihtiyacı göz önüne alındığında oraya gitme ihtiyacı kesindir.” –

Ira Shor-

Eleştirel eğitim alanının önemli yazar ve öncülerinden biri olan kitabın yazarı Ira Shor, yirmi yılı aşkın süredir öğrenme yöntemleri üzerinde çalışmalar ve kendi verdiği dersler içerisinde deneyler yapmaktadır. Ira Shor, New York Şehir Üniversitesi Lisansüstü Merkezi'nde Retorik/Kompozisyon ve Staten Island Koleji'nde İngilizce dersleri vermektedir. Çalışmalarında, Paulo Freire'nin fikirlerini Kuzey Amerika'da ders verdiği sınıflarda yaratıcı bir şekilde uyarlamaktadır. Güçlendiren Eğitim kitabında da Shor, “eleştirel pedagojiyi demokrasi ve güçlendirmeye ilişkilendiren” geniş bir teori ve uygulama sunmaktadır.

“Pek çok çocuk gibi, öğrenmeyi sevsem de okulu sevmezdim” (s.9) diye başlayan kitapta Shor sadece geleneksel eğitim yöntemlerinin öğrencileri neden yabancılaştırdığını değil, aynı zamanda yeni yöntemlerin onları nasıl özgürleştirebileceğini de inceliyor ve bunları kendi okul deneyimleri ile öğretmenlik yaptığı sınıflardaki öğrencilerin deneyimlerini harmanlayarak ele alıyor. Bana göre kitabın gücü de buradan geliyor zira yazar sadece eleştirel pedagojiye dair sadece teorik bilgiler vermekle yetinmiyor. Geleneksel öğretim yöntemlerini ve yaklaşımlarını eleştirirken eleştirel pedagojiyi kendi derslerine nasıl uyarladığını, öğrencilerinin sınıf içindeki tepkilerini ve sürecin birlikte nasıl işlediğini de uygulamalı olarak gösteriyor.

Shor'a göre güçlendiren eğitim, herhangi bir konunun incelenmesi ve kişisel ve toplumsal değişim için öğrenci merkezli, eleştirel, demokratik ve diyaloga, öğrencilerin deneyimlerine dayalı bir pedagojidir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin günlük temaları, sosyal konuları ve akademik bilgiyi karşılıklı olarak araştırdıkları bir diyalog olarak şekillenmektedir. Diyalog ve problem kurma yoluyla öğrenciler öğrenmelerinin aktif temsilcileri haline gelirler.

Shor, eğitimi güçlendirmenin önündeki engelleri ve kaynakları da dikkatle analiz ediyor ve öğretmenlere geleneksel yaklaşımları eleştirel ve demokratik yaklaşımlara dönüştürmenin yollarını öneriyor. Üniversite ve yetişkin eğitimi aracılığıyla ve orada verdiği derslerdeki kendi uygulamalarıyla ilkökul sınıflarına yönelik birçok örnek ve uygulama da sunuyor. Katılımcı problem oluşturmanın, öğrenci-öğretmen otoritesinin paylaşılmasının ve işbirlikçi diyalog lehine öğretmenin daha az konuşmasının böylelikle öğrenci deneyimlerine ve öğrencilerin sözüne daha çok alan açılmasının altını çiziyor. Kitap, güçlendiren eğitim yoluyla öğrencilerin eleştirel düşünürler, ilham veren öğrenciler, vasıflı çalışanlar ve ilgili vatandaşlar olarak nasıl gelişebileceklerini göstermesi açısından tüm eleştirel eğitimciler için bir rehber kitap olma özelliği taşıyor.

Kitap, (1) Eğitim Politikadır: Güçlendirme için Bir Gündem, (2) Problem Kurma: Yerleşik ve

Çok Kültürlü Öğrenme, (3) Eleştirel Düşünmeye Giden Üç Yol: Üretici, Güncel ve Akademik Temalar, (4) Eleştirel Diyalog ve Öğretmen Konuşması; Karşılaştırmalı Sınıf Söylemi ve Toplumsal Eşitsizlik, (5) Bilgi ve Toplum Üzerine Yeniden Düşünme: “Toplumsuzlaştırma” ve “Eleştirel Bilinç”, (6) Demokratik Otorite: Direnç, Konu ve Öğrenme Süreci, (7) Eleştirel Öğretim ve Sınıf Araştırması: Aktivist Öğrenme için Disiplinler Arası Alan, (8) Güçlendiren Eğitimci Olmak: Eleştirel Öğretimin Kaynakları ve Önündeki Engeller ve (9) “Üçüncü Söylem”: Eğitim için Dönüştüren Bir Söylem Yaratmak üzere dokuz bölümden oluşuyor ve her bölümde Shor eleştirel pedagojinin temel kavramlarını hem teorik hem de pratik düzeyde ele alarak hem eğitimciler hem de öğrencilere bir yol haritası sunuyor.

Eleştirel pedagojiyi öğrenmek ve sınıflarında uygulamak isteyen öğretmenleri için rehber ve başucu kitabı niteliğinde olabilecek bu kitap aynı zamanda denetim ve eğitimde görev alan ve geleneksel eğitim biçimlerine alternatifler bulmaya/yaratmaya kişilere de hitap etmektedir. Dahası Shor’un ifadesiyle “ilk, en çok, en yüksek, son ve her zaman” konuşan kişi olma alışkanlığına direnmeyi öğrenmek isteyen eğitimcileri destekleyerek öğrencilerin kendi seslerini bulmalarına yardımcı olacaktır.